

10.4.2007

Dnro 3977/4/05

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Pirkko Äijälä-Roudasmaa

TOIMEENTULOLASKELMAN TOISTUVAT LAINVASTAISUUDET

1

KANTELU

Kantelija arvosteli eduskunnan oikeusasiamiehelle 28.12.2005 osoittamassaan kirjeessä Espoon - - - sosiaalitoimiston menettelyä. Kantelija kertoi, että hänen perheensä toimeentulotukipäätöksissä oli vuonna 2005 toistuvasti otettu hänen saamansa eläkkeensaajan hoitotuki huomioon hänen tulonaan. Kantelija pyysi oikeusasiamiestä selvittämään menettelyä, koska viranomaiset eivät olleet hänen pyynnöstään huolimatta oikaisseet asiaa.

3

RATKAISU

3.1

Sovellettavat oikeusohjeet

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Säännös sisältää mielivaltaisen kohtelun kiellon ja vaatimuksen samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa.

Toimeentulotukilain 11 §:n mukaan tuloina otetaan huomioon henkilön ja perheenjäsenten käytettävissä olevat tulot. Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon em. pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan mm. eläkkeensaajan hoitotukea.

Toimeentulotukilain 17 §:n nojalla toimeentulotuen hakijan on annettava toimielimelle (so. sosiaalityöntekijälle) kaikki tiedossaan olevat toimeentulotukeen vaikuttavat välttämättömät tiedot. Toimeentulotuen hakijan on välittömästi ilmoitettava toimielimelle edellä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 4 §:n nojalla asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa.

3.2

Tapahtumien kulku

Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimen antaman selvityksen mukaan kantelija perheineen oli muuttanut Espooseen toukokuussa 2004. Perheelle tehdyt toimeentulotukipäätökset vuodelta 2005 ja niihin liittyvät kaikki laskelmat on tarkastettu oikeusasiamiehelle annetun selvityksen teon yhteydessä.

Selvityksestä ilmenee, että kantelijan perheen toimeentulotukilaskelmissa huhti-, touko-, kesä-, heinä-, elo-, syys- ja lokakuussa 2005 oli toimeentulotukilain 11 §:n 2 momentin 4 kohdan vastaisesti huomioitu eläkkeensaajan hoitotuki 129,40 €/kk tulona. Sosiaalityöntekijä teki korjauspäätöksen 17.1.2006 tältä osin siten, että lokakuusta 2005 lähtien hoitotukea ei huomioitu tulona.

Samanaikaisesti kun eläkkeensaajan hoitotuki oli huomioitu tuloksi, oli viranhaltija jättänyt huomioimatta kantelijan saaman työeläkkeen hänen tulonaan huhti-, touko-, kesä-, heinä- elo- ja syyskuulta. Työeläkkeen määrä oli 479,50€.

Virheen johdosta kantelijan perheen tulot oli siis katsottu kuuden kuukauden ajan toimeentulotukilaskelmissa 350 euroa tosiasiallista pienemmiksi, mikä on koitunut kantelijan perheen eduksi. Espoon sosiaali- ja terveystoimi on antamansa selvityksen mukaan päättänyt, että sillä ei ole tarvetta oikaista ko. päätöksiä, koska virheellinen menettely oli koitunut asiakkaan eduksi.

Antamassaan selityksessä Espoon sosiaalitoimi totesi, että osa virheen tehneistä viranhaltijoista ei ole enää Espoon kaupungin toimessa eikä heitä ole voitu kuulla. Osa ei halunnut lisätä mitään aikaisemmin antamaansa selvitykseen, jossa virheet oli katsottu tehdyn epähuomiossa. Espoon sosiaalitoimi pahoitteli kantelijan perheen toimeentulotukilaskelmissa tehtyjä inhimillisiä virheitä ja kertoi pyrkivänsä jatkossa kehittämään toimintamallejaan siten, että vastaisuudessa välttyään vastaavilta virhemenettelyiltä.

3.3

Kannanotto

Käsitykseni mukaan Espoon sosiaalitoimen perhe- ja sosiaalipalvelukeskuksen - - sosiaalitoimistossa on kantelijan perheen toimeentulotukiasioissa toimittu kuuden kuukauden ajan vuonna 2005 toimeentulotukilain 11 §:n vastaisesti laskettaessa hänen oikeuttaan toimeentulotukeen. Toimeentulotukilain nimenomaisesta säännöksestä huolimatta hänen tulokseen on tuona aikana laskettu hänen eläkkeensaajan hoitotukensa, mutta hänen saamaansa työeläkettä ei ole huomioitu tulona.

Espoon sosiaalitoimen menettely on ollut toimeentulotukilain vastaista. Käsitykseni mukaan kantelijan perheen asiassa rikottiin hänen oikeuttaan saada asiansa asianmukaisesti käsitellyksi. Menettely ei turvannut myöskään toimeentulotuen hakijoiden yhdenvertaista kohtelua. Suomen perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti

toimivaltaisessa viranomaisessa. Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

Espoon kaupungilla on useita nimenomaan toimeentulotukiasioihin erikoistuneita sosiaalityöntekijöitä. Käsitykseni mukaan Espoon sosiaalitoimen tulee koulutuksessa ja valvonnassa huolehtia siitä, että toimeentulotukihakemukset ratkaistaan toimeentulotukilain edellyttämällä tavalla.

Oikeusasiamiehenä minulla ei ole tarvetta puuttua Espoon sosiaali- ja terveystoimen asiassa tekemään asiakkaalle edulliseen päätökseen olla korjaamatta päätöksiä lainmukaisiksi.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen Espoon - - - sosiaalitoimiston toimeentulotukilain 11 §:n vastaisesta menettelystä Espoon sosiaali- ja terveyslautakunnan tietoon. Pyydän sitä ilmoittamaan 31.8.2007 niistä toimista, joihin päätökseni on antanut aiheutta.